GAZETA Wielkiego Xięstwa POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 50. We Wtorek dnia 1. Marca. **1842.**

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 24. Lutego.

N. Pan zawierzytelnionemu przy dworze tutejszo-stronnym Król. Portugalskiemu Posłowi i pełnomocnemu Ministrowi, Baronowi Renduffe, posłuchanie na zamku dać i z rąk jego zawierzytelniające go pisma N. Królowéj Portugalskiéj przyjąć raczył.

Z dnia 26. Lutego.

N. Cesarz Rossyjski Radzcy Ziemiańskiemu Tieschowitz, powiatu Odolanowskiego, order św. Stanisława 3. kl. najłaskawiéj nadać raczył.

Wiadomości zagraniczne.

Polska.

Z Warszawy, dnia 22. Lutego.

Ogłoszone zostało postanowienie Rady Administracyjnéj względem bliższego oznaczenia sposobu postępowania, celem wykonania przepisów prawa o spadkach bezdziedzicznych i wakujących.

Bank Polski ogłasza, że w d. 14/26. Lutego r. b., zaczynając od godziny 10 z rana, odbędzie się w Banku, w obecności Kommissyi Umorzenia długu krajowego, delegowanych od Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, oraz domu handlowego S. A. Fraenkel włożenie do koła numerów Seryi Obligacyi Udziałowych, z pożyczki 42 milionów; samo zaś losowanie Seryi nastąpi w dniu 17. Lutego (1. Marca) r. b. o godzinie 10. zrana, w témże samém miejscu.

Rossya.

Z Petersburga, dnia 17. Lutego.

W ciągu Stycznia b. r. po drodze żelaznéj Carskosielskiéj przejechało 27,576 osób, i dochód wynosił 11,228 rubli srebrnych.

JO. Xiążę Warszawski, Hrabia Paskiewicz Erywański, przybył dziś (5go) do tutejszéj stolicy. *)

N. Cesarz dn. 17. Grudnia z. r. potwierdził Zdanie Rady Państwa o prawach żydów mieszkających w Rydze. Podług tego Zdania: 1) żydzi dotąd stale w Rydze zamieszkali, mogą przypisać się do tego miasta i w niém mieszkać, nie używając jednak praw obywatelstwa, ani prawa nabywania nieruchomości. 2) przechód nowy na mieszkanie w Rydze żydów nie tylko z innych gubernij, lecz i z miasteczka Szłoka, nadal zostaje zabroniony.

*) Więc wiadomość w Gazecie Poznańskiéj przed kilku dniami podana o spodziewaném w Poznaniu przybyciu JO. Xięcia była bezzasadną.

Przyp. Redak. Gaz. Pozn.

3) żydzi na mocy niniejszych przepisów w Rydze zostający, obowiązani są nosić strój niemiecki. 4) prawa żydów co do handlu w Rydze mają być określone przy ostatecznem rozstrzygnieniu ogólnego pytania o Rygskim handlu.

N. Cesarz na przełożenie Ministra Oświecenia o ostatecznem zamknięciu Wileńskiéj Medyczno Chirurgicznéj Akademii 30. Grud. z. r. Rozkazał: 1) Wspomnioną Akademią, zamiast któréj otworzony został oddział lekarski przy Uniwersytecie Św. Włodzimierza, zamknąć 1. Sierp. 1842. r. 2) Przy zamknięciu, ustanowić, pod zwierzchnością Kuratora Białoruskiego szkolnego okręgu Komitet tymczasowy, z urzędników téj Akademii, dla ukończenia wszystkich jéj interesów.

N. Cesarz przychylając się do Zdania Komitetu Ministrów potwierdził przepisy nadające prawa służby rządowej Redaktorowi Gazety Kuryer Wileński i innym do redakcyi jéj gazety należącym urzędnikom.

Francya.

Z Paryża, dnia 19. Lutego.

Gazette des Tribunaux zawiera doniesienie z Montpellier z d. 14. b. m., że Marya Capelle niebezpieczną złożona chorobą i że lekarze o utrzymaniu jéj przy życiu wątpią. Przyjęła ona już ostatnie olejem świętym namaszczenie.

Publiczność polityczna zwraca znowu swe oczy na półwysep pirenejski, i to tém bardziéj, gdy wewnętrzne sprawy krajowe dosyć czasu wolnego do zajmowania się ważniejszemi sprawami zagranicznemi pozostawiają. Ogłoszona wczoraj wieczorem przez rząd wiadomość z d. 10. b. m. o przywróceniu Karty w Lizbonie nikogo nie zadziwiła, ale wszyscy są mocno ciekawi, jaki skutek restauracya takowa w Hiszpanii wyda. Że się karolistowskie i krystynistowskie stronnictwo do nowego gotuje powstania, równie mało ulega wątpliwości, jak i to, że ostatnie szczególnie znacznéj przez nowy porządek rzeczy w Portugalii dozną pomocy, i dla tego pytanie, czy regencya hiszpańska zechce i zdoła dotrzymać obietnicy swojéj nie mieszania się do spraw portugalskich, lub czy raczéj nie poczyta się za obowiązaną dla własnego ocalenia do pomagania rewolucyjnéj zasadzie w kraju ościennym do osiągnięcia znowu panowania. Większość głosów w tém się zgadza, iż Esparterę tylko niebezzasadna zaprawdę obawa przed groźném wkroczeniem Francyi od niesienia jawnéj pomocy stronnictwu wrześniowemu w Portugalii wstrzymać zdoła, i że na korzyść tegoż na każdy przypadek wszystko uczyni, co tylko bez oczywistego naruszenia form neutralnych uczynić będzie można. Dla tego téż powszechnie to podzielają przekonanie, że panowanie Karty Dom Pedra długo się bez nowych nie ostoi pocisków i że stronnictwo wrześniowe niezadługo nowych sił i odwagi do stawienia czoła teraźniejszemu zwycięzcy nabierze. Tymczasowo zaś podług wiadomości dziennikarskich i listów z nad granicy pirenejskiéj czynnie się i niemal otwarcie wygnani i zbiegli mężowie stronnictw z Hiszpanii przygotowaniami do zbrojnego wkroczenia gotują. Nie zdaje się, żeby się Karoliści i Krystyniści już względem wspólnego wojskowego i politycznego planu działania między sobą porozumieć mieli, ale pewną jest rzeczą, że się ciągle i gorliwie o tym przedmiocie między sobą naradzają. Chociażby jednakże przyszło do przymierza między temi dwoma stronnictwami, nie zdoła się ono długo utrzymać; owszem osobiste i stronnicze wstręty ich naczelników mogłyby bardzo łatwo sprawie konstytucyjnéj w téj powtórnéj walce te same wyjednać korzyści, jakie ta w pierwszéj wojnie domowéj z współzawodnictwa między Kastylijczykami a Biskajczykami, które nakoniec układ bergarski sprowadziło, odniosła.

Anglia.

Z Londynu, dnia 19 Lutego.

Zbyteczna ciekawość widzów w Brightonie, gdzie Królowa w czasie pobytu swego codziennie z Xięciem Albrechtem na przechadzkę na groblę portową wyjeżdża, wielce ją utrudza. Towarzystwo grobli portowéj zatém oświadczyło gotowość swoję, zamknąć codziennie na jednę godzinę groblę tę dla publiczności, ale Królowa odrzekła, iż ofiary takowéj przyjąć nie może, boby przez to pozbawiła wiele osób, zwycza nie tam się przechadzających, ulubionéj im przyjemności.

Demonstracye przeciw Peelowskiemu planowi zbożowemu jeszcze po miastach fabrycznych nie ustały, ale ogół mieszkańców nie sprzyja im. Także w Manchestrze pospólstwo pierwszego Ministra portret spaliło. Tamże, równie jak w Glasgowie, Nottinghamie, Breadfordzie, Wiganie, Hastingsie i innych miastach, odbywały się zgromadzenia przeciw prawom zbożowym, i na tych przyszły do skutku uchwały przeciw tym prawom i przeciw Ministeryum.

Z listu Ministra spraw wewnętrznych, Sir Jamesa Grahama, do Hrabi Fitzhardinge, okazuje się, że Królowa za radą swoich Ministrów nie skłoniła się jeszcze w skutek przesłanéj jéj z Cheltenhamu petycyi do ułaskawienia wywiezionych z kraju Kartystów, Frosta, Wiliama i Jonesa.

* Z Londynu, dnia 19. Lutego. — Widzisz WPan, że Ministrowie większością 123

głosów zwycięstwo odnieśli. Tym sposobem więc mogą oni naturalnie, o ile się to Parlamentu dotyczy, plan swój bez najmniejszéj popierać zmiany. Gdy przecież, choć im już wybory większość 91 głosów wyjednały, i chociaż większość ta do osiągnięcia wszystkich celów jest już dostateczna, znaczną zmianę w tak dalece massie ich stronników ulubioném prawie zaprowadzili, nie ma nic niepodobnego, żeby skala przed ostateczném swojém przyjęciem większego jeszcze nie doznała zniżenia, jeżeli tylko zewnętrzny zbieg okoliczności da się dobrze we znaki, a to jest bardzo do prawdy podobném. W Nottinghamie, Walsallu i kilku innych miastach oświadczyła się klassa średnia bezwarunkowo za pięciu punktami charterów, i wszędzie, gdzie tylko jeszcze zgromadzenia odbyto, oświadczyły się owe tak stanowczo przeciw teraźniejszéj administracyi, że, jeżeli wkrótce coś dla wstrzymania ruchu nie nastąpi, Lorda Johna Russella wyobrażenia o wyłączeniu wszystkich reform parlamentowych wraz z jego bilem wkrótce krajowi marzeń przekazane, a jeżeli szlachetny Lord inaczéj się nie namyśli, sam w nowym ruchu zgnieciony zostanie. Odpowiedź Peela przy końcu obrad, po któréj już tylko mowa Lorda Palmerstona nastąpiła, była istotnie wyborna i musiała każdego nieuprzedzonego przekonać, iż go dobro mieszczan zarówno z utrzymaniem arystokracyi obchodzi, i że gabinet swój skłonił do posunięcia się tak daleko, jak daleko tylko stronnictwo, które on reprezentuje, doprowadzić można.

List z południowéj Ameryki donosi pod dniem 8. Grudnia, że w prowincyi Corrientes zaszła walna bitwa. Pod Generałem Paz stojąca armia pobiła na głowę wojsko Generała Chaque, sprzymierzeńca Prezydenta Rosas. W Montevideo panuje z tego względu wielka radość. Gubernator Lopez oświadczył się otwarcie przeciw przywłaścicielowi Rosas.

Hiszpania.

Z Madrytu, dnia 12. Lutego.

Po przyjęciu w przychylnéj Ministrom formie paragrafu o wypadkach w Barcelonie, obrady nad pozostałemi punktami adressu wloką się żółwim prawdziwie krokiem i żadnego udziału nie wzbudzają. Dopóki się spory około osób kręciły, posiedzenia bywały przepełnione, i używano wszelkich sztuk krasomówczych, aby sobie poklaski publiczności wyjednać. Teraz, gdzie tylko o rzeczy potoczne, o materyalne położenie kraju, o ulepszenia w administracyi i sądownictwie idzie, ławki Deputowanych są po większéj części próżne, a na galeryi widzów ledwo się 4 lub 5 ciekawych ukaże osób. W Senacie zapowiedział wczoraj Pan Campuzano, iż się Ministrów względem zaszłych w Portugalii wypadków zapyta, a Pan Marliani oświadczył, że od Ministra Prezesa niektórych wyjaśnień o wysłowieniu się Pana Guizota w francuzkiéj Izbie Deputowanych w sprawie Pana Salvandego zażąda.

Biskup calahorski, wygnany na wyspy balearskie za powstanie przeciw zabieraniu dóbr swego kościoła, udzielał w czasie swego przejazdu przez Walencyą sakramentu bierzmowania; lecz gromada młodzieży wpadła do kościoła i zmusiła Prałata do zaprzestania tego świętego obrzędu.

Nadeszłe tu dziś wiadomości z Lizbony sięgają do d. 7. b. m. Kartystowski ruch nie czyni podług nich najmniejszego postępu. Dn. 6. podało się Ministeryum do dymissyi, którą Królowa przyjęła. Xiążę Palmella, który się przeciw ruchowi oświadczył, otrzymał polecenie utworzenia nowego gabinetu. Zasięgnął on rady Wicehrabiego Sa da Bandeira i Panowie Julio Sanchez, Vicira de Castro, Joaquim Antonio de Magalhaes i Irviz będą podobno członkami tego nowego gabinetu. Mianowania te zaspokoiły stronnictwo konstytucyi z r. 1838. Gwardya narodowa lizbońska zdecydowaną była stawiać opór powstańcom z Porto. Stósownie do gazet lizbońskich, załogi w Lamenego, Viseu i Valenza konstytucyi z r. 1838. wiernémi zostały. Słychać, że też w Koimbrze konstytucyą tę powtórnie proklamowano.

Théâtre.

Mardi, 1. Mars.

Les artistes français auront l'honneur de donner une seconde Représentation composée de:

L'Héritière,
Comedié-Vaudeville en un acte par Scribe.

Le Philtre Champenois,
Vaud. en un acte par Mélesville.

Un Monsieur & une Dame,
Vaudeville en un acte par Duvert et Lauzanne.

Mercredi, 2. Mars.

Pour la dernière Représentation les artistes français auront l'honneur de donner:

Michel & Christine,
Vaudeville en un acte par Scribe.

Les vieilles Amours,
Vaudeville en un acte par Arvert.

La Consigne,
Vaudeville en un acte par Ancelot.

Odwołując się do dawniejszych obwieszczeń w téjże gazecie, uwiadomiamy Publi-

czność tutejszą, iż zakład dla dawania pomocy ubogim położnicom w tutejszym klasztorze Dominikanów dnia 15. Kwietnia r. bież. z czterema łóżkami otwarty zostanie.

Prośby o przyjęcie do niego jednemu z podpisanych członków Towarzystwa podane być powinny, a przytém złożyć trzeba świadectwo Kommissarza policyi, dowodzące uczciwość. ubóstwo i zamęście proszącéj o przyjęcie, które świadectwo niezwłocznie i bezpłatnie przez rzeczonego urzędnika wydane zostanie.

Od dnia otwarcia Instytutu można będzie podawać prośby o przyjęcie w samym klasztorze Dominikanów.

Roboty ręczne i podarunki, przeznaczone na loteryą na korzyść zakładu, powinny być nadesłane aż do dnia 10. Marca. Przedmioty mające być wylosowane, wystawione będą publicznie w Hôtel de Dresde od dnia 11. do dnia 13., i tam także publiczne wylosowanie ich dnia 14. Marca nastąpi.

Składki w gotowych pieniędzach, bieliznie, w sprzętach domowych i kuchennych, nadal także Dyrekcya z wdzięcznością przyjmować będzie.

Upraszamy nareszcie szanowną Publiczność jak najuprzejmiéj, aby raczyła łaskawie przedsięwzięcie nasze wspierać, ubogie mężatki o istnieniu i celu zakładu oznajmiać i ręczyć im, że w nim jak najłagodniejszego i najstaranniejszego obchodzenia się spodziewać się powinny.

Poznań, dnia 26. Lutego 1842.

Zastępcy Instytutu:
Hrabina Arnim. Ministrowa Breza. Generałowa Grolman. Nadburmistrzowa Naumann. Hrabina J. Radolińska. Radzczyni handlowa Sypniewska.
E. Breza. Dassel. Marcinkowski. Minutoli.

Członkowie Towarzystwa Damskiego:
Pani Prezesowa Beurmann. Pani Radzczyni handlowa Bielefeld. Pani Kapitanowa Biener. Pani Sędzina Ziemiańska Boy. Pani Pułkownikowa Brederlow. Pani Sędzina Nadziemiańska Chełmicka. Pani Aptekarzowa Daehne. Pani Radzczyni sprawiedliwości Hünke. Pani Tajna Radzczyni Klebs. Pani Aptekarzowa Kolska. Pani Doktorowa Matecka. Pani Radzczyni Regencyi Minutoli. Pani Radzczyni Intendantury Siebrand. Pani Generałowa Wedel.

Pomieszkanie do wynajęcia.

Na Grobli w domu pod liczbą 32. jest od 1. Kwietnia r. b. do wynajęcia pomieszkanie, składające się z 5ciu pokojów, 2ch alkierzów, dużéj kuchni z spiżarnią, górą, piwnicą, stajnią, drwalnią i wozownią. Bliższej wiadomości udzieli podpisany zrana od. 8. do 10. godziny.

Anschütz,
Kapitan i Administrator.

Do rodziców i opiekunów.

Instytut nasz wychowania młodzieży płci męzkiéj, w którym podczas pięćdziesiątletniego istnienia około 700 pensyonarzy, tak z kraju jako i z zagranicy, odebrało wychowanie, przy obchodzeniu pięćdziesiątletniéj rocznicy niektórych ważnych doznał ulepszeń, na które zwracając uwagę szanownych rodziców i opiekunów, mamy zaszczyt, krotki jego plan podać do łaskawego przejrzenia.

Wpisowe: 6 Tal. Płata: za stół, udzielanie przedmiotów naukowych i pomieszkanie, po 100 Tal. na rok. Przedmioty naukowe: *a*) publicznie dawane: czytanie, pisanie, rachunki, matematyka, jeografia, historya powszechna, historya naturalna, fizyka, grammatyka niemiecka i stylowanie, język łaciński i francuzki, ostatni z konwersacyą, śpiew i gimnastyka. — *b*) prywatnie udzielane: muzyka, rysowanie, język angielski, polski i grecki, po 8 Tal. na rok. — Naukę religii odbierają dzieci od duchownego tego wyznania, do którego należą. — Wakacye, po odbytym egzaminie, od końca Czerwca aż do połowy Lipca. — Płata składa się na pół roku z góry; ze wszystkich innych wydatków składać się będzie szczegółowy rachunek, w nadziei punktualnego ich zwrotu. Na zaspokojenie nadzwyczajnych wydatków składa się zaraz przy wstępie Talarów 40, które przy opuszczeniu Instytutu policzone zostaną. — Szczególniejszą, drukowaną wiadomość o naszym Instytucie, można dostać *gratis* w księgarni E. S. Mittlera w Poznaniu, jako też w Inspekcyi Instytutu.

Zgłasza się do Inspektora
Hennig,
w Gnadenfeld pod Kosel, w górnym Szląsku.

Dominium Piotrowo przy Głuszynie, o jednę milę od Poznania odległe, ma znaczną ilość kop latorośli czyli flanców brzozowych do sprzedania; kopę, w ilości 50 kop na raz, po 10 pol. gr. czyli 1 sgr. 8 fen., w mniejszych częściach po 2 sgr. Życzący ich nabyć, może się zgłosić do domu w starym rynku № 54. w Poznaniu.

Swieże Olsztyńskie ostrzygi otrzymali
Bracia Vassalli,
przy ulicy Fryderykowskiéj.

OSTRZYG

dużych, świeżych holsztyńskich otrzymał handel Sypniewskiego w Poznaniu.